

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

21 februari 2025

WETSVOORSTEL

**houdende titel 1 “Persoonlijke zekerheden”
van boek 9 “Zekerheden”
van het Burgerlijk Wetboek**

Amendementen

Zie:

Doc 56 0261/ (B.Z. 2024):

001: Wetsvoorstel van de heer Matheï, de dames Grillaert en Gabriëls en de heer Van Tigchelt.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

21 février 2025

PROPOSITION DE LOI

**portant le titre 1er “Les sûretés personnelles”
du livre 9 “Les sûretés”
du Code civil**

Amendements

Voir:

Doc 56 0261/ (S.E. 2024):

001: Proposition de loi de M. Matheï, Mmes Grillaert et Gabriëls et M. Van Tigchelt.

01095

Nr. 1 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 9.1.2, 5°, het woord “hem” vervangen door de woorden “deze medeschuldenaar”.

VERANTWOORDING

Het gaat om een zuiver taalkundige wijziging.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

N° 1 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Dans l'article 9.1.2, 5°, proposé, remplacer les mots “ne le concerne pas” par les mots “ne concerne pas ce codébiteur”.

JUSTIFICATION

Il s'agit d'une modification d'ordre purement linguistique.

Nr. 2 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 9.1.3 de woorden “, de autonome persoonlijke zekerheid (autonome garantie) en de hoofdelijkheid tot zekerheid” vervangen door de woorden “en de autonome persoonlijke zekerheid (autonome garantie)”.

VERANTWOORDING

Tijdens de hoorzitting is de vraag gerezen of de opsomming van het voorgestelde artikel 9.1.3 al dan niet limitatief was, met name in het licht van de sterkmaking tot zekerheid, de zogenaamde “sterkmaking tot uitvoering”. Om elke verwarring te vermijden, wordt voorgesteld om “hoofdelijkheid tot zekerheid” uit de tekst van artikel 9.1.3 te schrappen. De hoofdelijkheid tot zekerheid en de sterkmaking tot uitvoering vallen onder hoofdstuk 1 van het wetsvoorstel, wat wordt duidelijk gemaakt in artikel 9.1.8, zoals hierna gewijzigd. Dit amendement hangt dus samen met de amendering van die bepaling.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

N° 2 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Dans l’article 9.1.3 proposé, remplacer les mots “, à la sûreté personnelle autonome (garantie autonome) et à la solidarité à titre de sûreté” par les mots “et à la sûreté personnelle autonome (garantie autonome)”.

JUSTIFICATION

Au cours de l’audition s’est posée la question de savoir si l’énumération de l’article 9.1.3 proposé était ou non exhaustive, en particulier à la lumière du porte-fort à titre de sûreté, connu sous le nom de “porte-fort d’exécution”. Pour éviter toute confusion, il est proposé de supprimer la “solidarité à titre de sûreté” du texte de l’article 9.1.3. La solidarité à titre de sûreté et le porte-fort d’exécution tombent sous le chapitre 1er de la proposition de loi, ce qui est précisé à l’article 9.1.8. modifié ci-après. Cet amendement est donc lié à l’amendement de cette disposition.

Nr. 3 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

Het voorgestelde artikel 9.1.8 vervangen als volgt:

“Art. 9.1.8 Hoofdelijkheid tot zekerheid en sterkmaking tot uitvoering

Niettegenstaande enig andersluidend beding is de hoofdelijkheid tot zekerheid onderworpen aan hoofdstuk 1 van deze titel en aan de artikelen 5.160 tot 5.165.

Niettegenstaande enig andersluidend beding is de sterkmaking tot uitvoering onderworpen aan hoofdstuk 1 van deze titel en aan artikel 5.106.”

VERANTWOORDING

In de rechtspraak van het Hof van Cassatie blijkt dat de sterkmaking onder omstandigheden als een persoonlijke zekerheid wordt gezien, met name als deze tot doel heeft om de uitvoering van een hoofdverbintenis te waarborgen. Dat is de zgn. “uitvoeringssterkmaking” (Cass. 24 maart 2016, *RW* 2016-17, 1219, noot I. SAMOY en *TBBR* 2017, 314 noot D. SONCK).

Op die manier vallen ook deze zekerheidsmechanismen onder de algemene bepalingen van het wetsvoorstel. Uit hoofdstuk 4 blijkt dat deze zekerheidsmechanismen uitgesloten zijn voor consumenten.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

N° 3 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Remplacer l'article 9.1.8 proposé par ce qui suit:

“Art. 9.1.8. Solidarité à titre de sûreté et porte-fort d'exécution

Nonobstant toute clause contraire, la solidarité à titre de sûreté est soumise au chapitre 1er du présent titre et aux articles 5.160 à 5.165.

Nonobstant toute clause contraire, le porte-fort d'exécution est soumis au chapitre 1er du présent titre et à l'article 5.106.”

JUSTIFICATION

Il ressort de la jurisprudence de la Cour de cassation que, dans certaines circonstances, le porte-fort est considéré comme une sûreté personnelle, surtout s'il a pour but de garantir l'exécution d'une obligation principale. C'est ce que l'on appelle le “porte-fort d'exécution” (Cass. 24 mars 2016, *RW* 2016-17, 1219, note I. SAMOY et *RGDC* 2017, 314 note D. SONCK).

Ainsi, ces mécanismes de sûreté tombent également sous les dispositions générales de la proposition de loi. Il ressort du chapitre 4 que ces mécanismes de sûreté sont exclus pour les consommateurs.

Nr. 4 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 9.1.11, het tweede lid weglaten.

VERANTWOORDING

Tijdens de hoorzitting is gebleken dat het voor Febelfin van belang is dat het mogelijk blijft om een bindende patronaatsverklaring te laten geven door een natuurlijke persoon die geen consument is. De Commissie die het wetsvoorstel voorbereidde heeft begrip voor het feit dat dit voor het economische weefsel inderdaad van belang kan zijn, en dat de autonome garantie en de bindende patronaatsverklaring op dezelfde lijn worden geplaatst. Dat wordt uitgedrukt in artikel 9.1.43 (zoals geamendeerd).

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

N° 4 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Dans l'article 9.1.11 proposé, supprimer l'alinéa 2.

JUSTIFICATION

Au cours de l'audition, il est apparu que pour Febelfin, il importe de conserver la possibilité d'obtenir une lettre de patronage contraignante émise par une personne physique qui n'est pas un consommateur. La Commission qui a préparé la proposition de loi comprend que cela puisse effectivement être important pour le tissu économique et que la garantie autonome et la lettre de patronage contraignante soient placées sur la même ligne. Cela est exprimé à l'article 9.1.43 (tel qu'amendé).

Nr. 5 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

Het voorgestelde artikel 9.1.19, tweede lid, aanvullen met de volgende zin:

“Deze opzeggingstermijn bedraagt 45 dagen, tenzij een kortere termijn is overeengekomen.”

VERANTWOORDING

Tijdens de hoorzitting in het parlement werd door verschillende experts opgemerkt dat een maximum op deze termijn zou kunnen worden vermeld, zoals ook in andere gevallen (bijvoorbeeld hypotheek) het geval is. De opzeggingstermijn is korter dan bij hypotheek omdat bij borgtocht de termijn enkel nodig is om de schuldeiser in staat te stellen de opzegging te verwerken. De termijn van 45 dagen moet het voor de schuldeiser die geconfronteerd wordt met een opzegging van de borgtocht, mogelijk maken om te beoordelen of hij tot opzegging (met een termijn van 30 dagen) van het lopende krediet overgaat ten einde de mogelijkheid om nog gelden op te nemen, te beëindigen.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

N° 5 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Compléter l'article 9.1.19, alinéa 2, proposé par la phrase suivante:

“Ce délai de préavis est de 45 jours, à moins qu'un délai plus court n'ait été convenu.”

JUSTIFICATION

Lors de l'audition au Parlement, plusieurs experts ont fait observer qu'un plafond pour ce délai pourrait être mentionné, comme cela se fait également dans d'autres cas (par exemple, les hypothèques). Le délai de préavis est plus court que pour les hypothèques car, en cas de cautionnement, le délai n'est nécessaire que pour permettre au créancier de traiter le préavis. Le délai de 45 jours devrait permettre au créancier confronté à une résiliation du cautionnement de déterminer s'il convient de procéder à la résiliation (avec un préavis de 30 jours) du crédit en cours, pour mettre fin à la possibilité d'encore opérer des prélèvements.

Nr. 6 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 9.1.23, tweede lid, de woorden “, een collectieve schuldenregeling of een vereffening” vervangen door de woorden “of een collectieve schuldenregeling”.

VERANTWOORDING

Hoewel een ontbinding van een vennootschap en een daaropvolgende vereffeningprocedure ook een soort van samenloop doen ontstaan, wijst een vereffening niet noodzakelijk op een gebrek aan liquide middelen, zodat de automatische uitschakeling van het voorrecht van uitwinning (wat wel het geval is bij faillissement, gerechtelijke reorganisatie of collectieve schuldenregeling) niet gerechtvaardigd is. Men valt in dat geval terug op de algemene regel dat *in concreto* moet worden beoordeeld of het klaarblijkelijk onmogelijk of buitensporig moeilijk is om voldoening van de hoofdschuldenaar te verkrijgen.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

N° 6 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Dans l'article 9.1.23, alinéa 2, proposé, remplacer les mots “, d'un règlement collectif de dettes ou d'une liquidation” par les mots “ou d'un règlement collectif de dettes”.

JUSTIFICATION

Bien que la dissolution d'une société et la procédure de liquidation qui s'ensuit fassent également naître une sorte de concours, la liquidation n'implique pas nécessairement un manque de liquidités, de sorte que la suppression automatique du bénéfice de discussion (comme c'est le cas lors d'une faillite, d'une réorganisation judiciaire ou d'un règlement collectif des dettes) n'est pas justifiée. On en revient dans ce cas à la règle générale selon laquelle il convient d'apprécier concrètement s'il est manifestement impossible ou excessivement difficile d'obtenir satisfaction du débiteur principal.

Nr. 7 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 9.1.32, de eerste zin vervangen als volgt:

“Niettegenstaande enig andersluidend beding is de borg bevrijd in de mate hij door de fout van de schuldeiser niet meer in de rechten of nuttige hypotheken, pandrechten en voorrechten van die schuldeiser kan treden.”

VERANTWOORDING

Dit amendement geeft gehoor aan een opmerking die tijdens de hoorzitting is gemaakt. Het wil het onmogelijk maken om contractueel af te wijken van deze bepaling. Een andersluidend beding zou tot gevolg kunnen hebben dat de schuldeiser zekerheden zou kunnen opgeven op kosten van de borg. Het amendement spoort ook met het uitgangspunt van artikel 2314, tweede lid van de Franse Code civil: *“Toute clause contraire est réputée non écrite.”*

De borg wordt weliswaar maar bevrijd van zijn verbintenissen ten belope van het nadeel dat hij lijdt ten gevolge van de fout van de schuldeiser waardoor hij niet meer in diens rechten of nuttige hypotheken, pandrechten en voorrechten kan treden. Dit is wat bedoeld wordt met “in de mate”. Ook dit spoort met het artikel 2314, eerste lid van de Franse Code civil.

Ook is het woord “nuttige” toegevoegd en geldt deze bepaling enkel indien de schuldeiser een fout heeft gemaakt bij de vrijgave van de andere zekerheid. Uiteraard geldt die bepaling enkel indien de vrijgave van de zakelijke zekerheden op foutieve wijze gebeurd is en de rechten of zekerheden enige voldoening zouden hebben opgeleverd.

Een andersluidend beding op het ogenblik van de zekerheidsstelling is nietig. Het gaat om een relatieve nietigheid, zodat de borg met kennis van zaken toch zijn akkoord kan geven voor de vrijgave op het ogenblik dat de schuldeiser afstand van de zakelijke zekerheid wil doen, zonder dat dit de toepassing van artikel 9.1.32 activeert. De weigering van de borg om in te stemmen met de vrijgave moet getoetst worden aan het verbod van rechtsmisbruik, wat met name aan de

N° 7 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Dans l'article 9.1.32 proposé, remplacer la première phrase par ce qui suit:

“Nonobstant toute clause contraire, la caution est déchargée dans la mesure où elle ne peut plus être subrogée dans les droits ou hypothèques, gages et privilèges utiles du créancier par la faute de celui-ci.”

JUSTIFICATION

Cet amendement répond à une remarque formulée lors de l'audition. Il entend empêcher de déroger contractuellement à cette disposition. Une clause contraire pourrait permettre au créancier de renoncer à des sûretés aux dépens de la caution. L'amendement est également cohérent avec le principe de l'article 2314, deuxième alinéa, du Code civil français: *“Toute clause contraire est réputée non écrite.”*

Cependant, la caution n'est déchargée de ses obligations qu'à concurrence du préjudice qu'elle subit par la faute du créancier qui l'empêche d'être subrogée dans ses droits ou hypothèques, gages et privilèges utiles. C'est ce que l'on entend par “dans la mesure”. C'est également cohérent avec l'article 2314, deuxième alinéa, du Code civil français.

Le mot “utile” a également été ajouté et cette disposition ne s'applique que si le créancier a commis une faute lors de la libération de l'autre sûreté. Bien entendu, cette disposition ne s'applique que si la libération des sûretés réelles s'est opérée de manière fautive et que les droits ou sûretés auraient fourni une quelconque satisfaction.

Toute clause contraire stipulée au moment de la constitution de la sûreté est nulle. Il s'agit d'une nullité relative, de sorte que la caution peut malgré tout donner, en connaissance de cause, au moment où le créancier veut renoncer à la sûreté réelle, son accord pour la libération, sans que cela déclenche l'application de l'article 9.1.32. Le refus de la caution de consentir à la libération doit être confronté à l'interdiction de l'abus de droit, ce qui peut notamment être le cas s'il est

orde kan zijn indien het gaat om een zakelijke zekerheid die na de borgstelling is verleend en geen anterieure zakelijke zekerheid vervangt.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

question d'une sûreté réelle accordée après le cautionnement sans qu'elle remplace une sûreté réelle antérieure.

Nr. 8 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 9.1.33 het woord “ontslagen” vervangen door het woord “bevrijd”.

VERANTWOORDING

Dit amendement wordt voorgesteld om de terminologie te uniformiseren.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

N° 8 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Dans l'article 9.1.33 proposé, remplacer dans le texte néerlandais le mot “ontslagen” par le mot “bevrijd”.

JUSTIFICATION

Cet amendement est proposé afin d'unifier la terminologie.

Nr. 9 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

In de Nederlandse tekst van het voorgestelde artikel 9.1.35, eerste lid, de volgende wijzigingen aanbrengen:

1° de woorden “garantie is” vervangen door de woorden “garantie zijn”;

2° de woorden “afhankelijk is” vervangen door het woord “afhankelijk”.

VERANTWOORDING

Het gaat om de rechtzetting van een materiële vergissing.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

N° 9 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Dans le texte néerlandais de l'article 9.1.35, alinéa 1er, proposé, apporter les modifications suivantes:

1° remplacer les mots “garantie is” par les mots “garantie zijn”;

2° remplacer les mots “afhankelijk is” par le mot “afhankelijk”.

JUSTIFICATION

Il s'agit de la correction d'une erreur matérielle.

Nr. 10 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 9.1.37, het eerste lid vervangen als volgt:

“De steller van de autonome garantie weigert een verzoek tot betaling indien in zijn hoofde onmiddellijk blijkt dat het verzoek manifest abusief of bedrieglijk is.”

VERANTWOORDING

Deze wijziging geeft uitvoering aan een opmerking tijdens de hoorzitting. De steller van de autonome garantie heeft de verplichting om de betaling te weigeren indien in zijn hoofde onmiddellijk blijkt dat het verzoek abusief of bedrieglijk is. Het gaat niet louter om een mogelijkheid.

Dit amendement wil verduidelijken dat de beoordeling moet gebeuren vanuit het perspectief van de steller van de autonome garantie. Het gaat niet om een abstracte beoordeling, maar wel om een *“in concreto”* beoordeling vanuit zijn perspectief.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

N° 10 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Dans l'article 9.1.37 proposé, remplacer l'alinéa 1er par ce qui suit:

“Le constituant de la garantie autonome refuse une demande de paiement s'il lui apparaît immédiatement que cette demande est manifestement abusive ou frauduleuse.”

JUSTIFICATION

Cette modification s'inscrit dans la suite d'une remarque formulée lors de l'audition. Le constituant de la garantie autonome est dans l'obligation de refuser le paiement s'il lui apparaît immédiatement que la demande est abusive ou frauduleuse. Il ne s'agit pas simplement d'une possibilité.

L'amendement proposé vise à préciser que l'appréciation doit s'effectuer du point de vue du constituant de la garantie autonome. Il ne s'agit pas d'une appréciation abstraite, mais bien d'une appréciation *“in concreto”*, de son point de vue.

Nr. 11 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 9.1.42, het tweede lid vervangen als volgt:

“Voor de toepassing van dit hoofdstuk is een consument te begrijpen in de zin van artikel 1.1, 2°, van het Wetboek Economisch Recht. Indien de hoofdschuldenaar een rechtspersoon is, is dit hoofdstuk niet van toepassing op de zekerheidssteller indien deze zekerheidssteller een substantiële invloed kan uitoefenen op de besluitvorming van die rechtspersoon.”

VERANTWOORDING

Het is aangewezen om in het Burgerlijk Wetboek het consumentenbegrip niet te fragmenteren, en louter te verwijzen naar de relevante bepaling uit het Wetboek Economisch Recht. Het type-voorbeeld van een consumentenborg is dat van de ouders of grootouders die zich borg stellen voor hun (klein)kind terwijl zij vreemd zijn aan de activiteit waarvoor deze laatste financiering nodig heeft.

De tweede zin heeft betrekking op de specifieke situatie van een natuurlijke persoon die zich borg stelt voor de schuld van een rechtspersoon. De formulering van de tweede zin van het amendement is gebaseerd op de formulering van artikel IV.G.-4:101 van de *Draft Common Frame of Reference*, dat gebaseerd is op een rechtsvergelijkende studie van een groot aantal rechtstelsels. Deze bepaling stelt dat de bijzondere beschermingsregels van toepassing zijn wanneer de zekerheid is gesteld door een consument, maar voegt aan daaraan meteen een nuancering toe. De regels zouden niet van toepassing zijn als (1) de schuldeiser zelf ook consument is of (2) de consument zekerheidssteller in de mogelijkheid is een substantiële invloed uit te oefenen op de schuldenaar wanneer deze niet een natuurlijk persoon is (*“the consumer security provider is able to exercise substantial influence upon the debtor where the debtor is not a natural person”*).

De experts en actoren bleken tijdens de hoorzitting akkoord dat een zuiver mathematisch criterium, bv. een participatie van X %, niet aangewezen is om te bepalen of de borg een beroep kan doen op de regeling van de consumentenborg. Dat is namelijk afhankelijk van de vraag hoe de aandelen verdeeld zijn. Een 10 %-aandeel verleent in beginsel geen substantiële invloed indien de overige 90 %

N° 11 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Dans l'article 9.1.42 proposé, remplacer l'alinéa 2 par ce qui suit:

“Aux fins du présent chapitre, un consommateur doit être entendu au sens de l'article 1.1, 2°, du Code de droit économique. Si le débiteur principal est une personne morale, le présent chapitre ne s'applique pas au constituant de la sûreté lorsque celui-ci peut influencer substantiellement la prise de décision de cette personne morale.”

JUSTIFICATION

Il est indiqué de ne pas fragmenter la notion de consommateur dans le Code civil et de renvoyer simplement à la disposition pertinente du Code de droit économique. L'exemple type du cautionnement par un consommateur est celui des parents ou des grands-parents qui se portent cautions pour leur (petit-)enfant alors qu'ils sont étrangers à l'activité pour laquelle ce dernier a besoin d'un financement.

La deuxième phrase a trait à la situation spécifique d'une personne physique qui se porte caution pour la dette d'une personne morale. La formulation de la deuxième phrase de l'amendement repose sur la formulation de l'article IV.G.-4:101 du *Projet de Cadre commun de Référence*, qui se fonde sur une étude de droit comparé d'un grand nombre de systèmes juridiques. Cette disposition précise que les règles de protection particulières s'appliquent lorsque la sûreté a été constituée par un consommateur, mais apporte immédiatement une nuance. Les règles ne s'appliqueraient pas si (1) le créancier lui-même est également un consommateur ou (2) le consommateur constituant de la sûreté est en mesure d'exercer une influence substantielle sur le débiteur lorsque celui-ci n'est pas une personne physique (*“the consumer security provider is able to exercise substantial influence upon the debtor where the debtor is not a natural person”*).

Lors de l'audition, les experts et les acteurs se sont accordés sur le fait qu'un critère purement mathématique, par exemple une participation de X %, n'est pas indiqué pour déterminer si la caution peut invoquer le régime du cautionnement par un consommateur. En effet, cela dépend de la manière dont les actions sont réparties. En principe, 10 % des actions n'ont pas d'influence substantielle si les 90 % restants

van de aandelen bij dezelfde andere aandeelhouder zijn geconcentreerd, maar mogelijk wel indien de overige 90 % zijn verspreid over verschillende aandeelhouders. Bovendien is bij dit alles rekening te houden met statutaire bepalingen en aandeelhoudersovereenkomsten, zodat een abstracte mathematische regeling niet mogelijk of aangewezen is.

Voor de invulling van wat kan begrepen worden als in de mogelijkheid zijnde om een substantiële invloed uit te oefenen op de rechtspersoon waarvoor men zich persoonlijk zeker stelt, kan onder meer verwezen worden naar de artikelen 1:14 en 1:18 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

Het is met de voorgestelde regeling duidelijk dat het loutere feit dat er een huwelijksrelatie of andere samenwoningsvorm bestaat tussen de hoofdschuldenaar en de borg dan wel tussen de bestuurder of aandeelhouder van de rechtspersoon die hoofdschuldenaar is en de borg, op zichzelf aan deze laatste de bescherming van de regels uit de consumentenborg niet ontnemt. Het feit dat de borg in het kader van de samenwoningsrelatie diensten verricht voor de hoofdschuldenaar of diens vennootschap, ontnemt evenmin deze bescherming. Indien een echtgenoot bijvoorbeeld administratieve taken of de boekhouding doet voor de vennootschap van de andere echtgenoot, betekent dit niet noodzakelijk dat de borg een substantiële invloed op de vennootschap kan hebben.

Het feit dat de borg bestuurder is binnen de hoofdschuldenaar/rechtspersoon ontnemt hem of haar in beginsel wel de bescherming, tenzij *in concreto* zou worden aangetoond dat de borg geen enkele feitelijke of juridische zeggenschap kan hebben, bv. omdat het bestuursmandaat enkel is ingesteld om een consumentenborg te vermijden of omdat de feitelijke bestuurder van de hoofdschuldenaar een beroepsverbod heeft gekregen. Hetzelfde geldt voor een feitelijke bestuurder bij wie de kwalificatie als feitelijke bestuurder is erkend door een rechter.

Als de borg geen bestuurder is, maar feitelijk wel substantiële invloed heeft op de hoofdschuldenaar – bijvoorbeeld omdat de borg een beroepsverbod heeft gekregen – kan de borg geen aanspraak maken op de consumentenbescherming.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

des actions sont concentrés chez le même autre actionnaire, mais ils peuvent en avoir une si les 90 % restants sont répartis entre différents actionnaires. En outre, il convient de tenir compte des dispositions statutaires et des conventions entre actionnaires, de sorte qu'une règle mathématique abstraite n'est ni possible ni indiquée.

Concernant l'interprétation de ce qui peut être compris comme le fait d'être en mesure d'exercer une influence substantielle sur la personne morale dont on se porte personnellement garant, il peut notamment être renvoyé aux articles 1:14 et 1:18 du Code des sociétés et des associations.

Avec le régime proposé, il est clair que le simple fait qu'il existe une relation matrimoniale ou une autre forme de cohabitation entre le débiteur principal et la caution, comme aussi entre l'administrateur ou l'actionnaire de la personne morale qui est le débiteur principal et la caution, ne prive pas par lui-même cette dernière de la protection des règles du cautionnement par un consommateur. Le fait que la caution fournisse des services au débiteur principal ou à sa société dans le cadre de la relation de cohabitation ne la prive pas non plus de cette protection. Si un conjoint effectue, par exemple, des tâches administratives ou de comptabilité pour la société de l'autre conjoint, cela ne signifie pas nécessairement que la caution peut avoir une influence substantielle sur ladite société.

Toutefois, le fait que la caution soit un administrateur au sein du débiteur principal/personne morale la prive en principe de la protection, à moins qu'il ne soit démontré concrètement que la caution ne peut avoir aucun contrôle de fait ou juridique, par exemple parce que le mandat d'administrateur a été institué uniquement pour éviter un cautionnement par un consommateur ou parce que l'administrateur de fait du débiteur principal a fait l'objet d'une interdiction professionnelle. Il en va de même pour un administrateur de fait dont la qualification d'administrateur de fait a été reconnue par un tribunal.

Si la caution n'est pas un administrateur, mais qu'elle a de fait une influence substantielle sur le débiteur principal – par exemple, parce que la caution fait l'objet d'une interdiction professionnelle – la caution ne peut pas prétendre à la protection des consommateurs.

Nr. 12 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 9.1.43, de volgende wijzigingen aanbrengen:

1° het tweede lid vervangen als volgt:

“Een consument kan geen andere persoonlijke zekerheid verlenen dan een borgtocht. Indien een consument een autonome garantie, sterkmaking tot uitvoering, bindende patronaatsverklaring of hoofdelijkheid tot zekerheid stelt, wordt deze van rechtswege omgezet in een borgtocht.”;

2° het derde lid vervangen als volgt:

“Men kan niet afwijken ten nadele van een zekerheidssteller van de regels van dit hoofdstuk, noch van de artikelen 9.1.12, 9.1.13 eerste en vierde lid, 9.1.14, eerste en tweede lid, 9.1.15, 9.1.21, 9.1.22, 9.1.29 en 9.1.32.”;

3° het vierde lid vervangen als volgt:

“De schuldeiser draagt de bewijslast dat de persoonlijke zekerheidssteller op het ogenblik van de zekerheidsstelling geen consument is in de zin van artikel 9.1.42.”.

VERANTWOORDING

Dit amendement van het tweede lid wil duidelijk maken dat een autonome garantie, een bindende patronaatsverklaring en een hoofdelijkheid tot zekerheid op één lijn moeten worden geplaatst.

Artikel 9.1.23 BW is niet opgenomen in de opsomming van het derde lid. Een consumentenborg kan derhalve een solidaire borgstelling toestaan, voor zover men het kader van de borgtocht maar niet te buiten gaat. Hierdoor kan contractueel worden afgeweken van het voorrecht van uitwinning.

In de Franstalige tekst was een materiële vergissing geslopen, nl. “*garantie autonome*” in plaats van “*sûreté*”, waaraan dit amendement verhelpt.

N° 12 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Dans l'article 9.1.43 proposé, apporter les modifications suivantes:

1° remplacer l'alinéa 2 par ce qui suit:

“Un consommateur ne peut pas accorder une autre sûreté personnelle qu'un cautionnement. Si un consommateur consent une garantie autonome, un porte-fort d'exécution, une lettre de patronage contraignante ou une solidarité à titre de sûreté, celle-ci est convertie de plein droit en un cautionnement.”;

2° remplacer l'alinéa 3 par ce qui suit:

“Il ne peut être dérogé, en défaveur du constituant de la sûreté, aux règles du présent chapitre, ni aux articles 9.1.12, 9.1.13, alinéas 1er et 4, 9.1.14, alinéas 1er et 2, 9.1.15, 9.1.21, 9.1.22, 9.1.29 et 9.1.32.”;

3° remplacer l'alinéa 4 par ce qui suit:

“Il incombe au créancier de prouver que le constituant de la sûreté n'est, au moment de la constitution de la sûreté, pas un consommateur au sens de l'article 9.1.42.”.

JUSTIFICATION

L'amendement de l'alinéa 2 vise à préciser que la garantie autonome, la lettre de patronage contraignante et la solidarité à titre de sûreté doivent être mises sur un pied d'égalité.

L'article 9.1.23 du Code civil ne figure pas dans l'énumération de l'alinéa 3. Une caution consommateur peut par conséquent consentir un cautionnement solidaire, à condition de ne pas dépasser le cadre du cautionnement. Ainsi, il peut contractuellement être dérogé au bénéfice de discussion.

Une erreur matérielle s'était glissée dans le texte français, à savoir “*garantie autonome*” au lieu de “*sûreté*”, erreur à laquelle il est remédié par cet amendement.

Het vierde lid van het voorgestelde artikel heeft enkel tot doel om de bewijslast over de toepassing van regels ter bescherming van de consumentenborg bij de schuldeiser te leggen. De interpretatieregelen uit de artikelen 5.64 tot 5.66 blijven overeind.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

L'alinéa 4 de l'article proposé a pour seul objet de faire supporter par le créancier la charge de la preuve quant à l'application des règles qui protègent la caution consommateur. Les règles d'interprétation des articles 5.64 à 5.66 sont maintenues.

Nr. 13 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

Het voorgestelde artikel 9.1.44 aanvullen met het volgende lid:

“Het bewijs van de nakoming van deze informatieplicht is ten laste van de schuldeiser.”

VERANTWOORDING

Dit amendement geeft gehoor aan een opmerking tijdens de hoorzitting. Het wil een doelmatige bescherming waarborgen van de consument. Het is in lijn met de (overwegingen van de) rechtspraak van het Hof van Justitie inzake Richtlijn 93/13: het Hof oordeelde immers dat “de doeltreffende uitoefening van de door richtlijn 93/13 verleende rechten namelijk niet kan worden gewaarborgd indien de consument een negatief feit moet bewijzen, namelijk dat de verkoper hem niet alle informatie heeft verstrekt die nodig is om te voldoen aan het transparantievereiste, zoals dat met name voortvloeit uit artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13. De doeltreffende uitoefening van de door richtlijn 93/13 verleende rechten moet juist worden geacht te zijn verzekerd wanneer de verkoper voor de rechter in beginsel moet aantonen dat hij zijn precontractuele en contractuele verplichtingen naar behoren is nagekomen, met name in verband met het vereiste van transparantie van bedingen van de overeenkomst, zoals dat met name voortvloeit uit artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13.” (HvJ 10 juni 2021, nr. C-776/19 VB e.a. tegen BNP Paribas Personal Finance SA en AV, r.o. 85-86; zie ook HvJ 18 december 2014, nr. C-449/13, CA Consumer Finance SA c. Ingrid Bakkaus, *Bank Fin. R.* 2015/3, 208, Noot R. STEENNOT). Het spoort ook met de regel uit artikel VI.64, § 6, van het Wetboek Economisch Recht.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

N° 13 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Compléter l'article 9.1.44 proposé par l'alinéa suivant:

“La preuve du respect de cette obligation d'information est à la charge du créancier.”

JUSTIFICATION

Cet amendement répond à une remarque formulée lors de l'audition. Il entend garantir une protection efficace du consommateur. Il est conforme aux (considérants de la) jurisprudence de la Cour de justice relative à la directive 93/13: en effet, la Cour a estimé que “l'effectivité de l'exercice des droits conférés par la directive 93/13 ne pourrait être assurée si le consommateur était tenu de prouver un fait négatif, à savoir que le professionnel ne lui a pas fourni toutes les informations nécessaires afin de satisfaire à l'exigence de transparence, telle qu'elle résulte notamment de l'article 4, paragraphe 2, de la directive 93/13. L'effectivité de l'exercice des droits conférés par la directive 93/13 peut être assurée lorsque le professionnel est, en principe, tenu de justifier devant le juge de la bonne exécution de ses obligations précontractuelles et contractuelles liées notamment à l'exigence de transparence des clauses contractuelles, telle qu'elle résulte notamment de l'article 4, paragraphe 2, de la directive 93/13.” (CJUE 10 juin 2021, n° C-776/19 VB et autres c. BNP Paribas Personal Finance SA et AV, points 85-86; voir également CJUE 18 décembre 2014, n° C-449/13, CA Consumer Finance SA c. Ingrid Bakkaus, *Dr. banc. fin.* 2015/3, 208, note R. STEENNOT). Il est également conforme à la disposition de l'article VI.64, § 6, du Code de droit économique.

Nr. 14 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

In het voorgestelde artikel 9.1.47, tweede lid, de woorden “wanneer zij opeisbaar wordt” vervangen door de woorden “op het ogenblik van de zekerheidsstelling”.

VERANTWOORDING

Voor de schuldeiser is het van belang dat hij de toepassing van deze regel kan inschatten op het ogenblik van de zekerheidsstelling. De oorspronkelijke bepaling van de reductie volgens het tijdstip op het ogenblik dat de schuldvordering opeisbaar wordt, kaderde in een wijziging van het Wetboek Economisch Recht. In de mate dat die bepalingen niet worden gewijzigd, is het opportuun om het moment van beoordeling te wijzigen.

De bewijslast wordt niet gewijzigd tegenover het wetsvoorstel, dat geen afbreuk doet aan de toepasselijke bewijsregels (met name de loyale bewijsvoering) uit boek 8.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

N° 14 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Dans l'article 9.1.47, alinéa 2, proposé, remplacer les mots “au moment où elle devient exigible” par les mots “au moment de la constitution de la sûreté personnelle”.

JUSTIFICATION

Il est important pour le créancier de pouvoir apprécier l'application de cette disposition au moment de la constitution de la sûreté. La détermination initiale de la réduction en fonction de la date d'exigibilité de la créance s'inscrivait dans le cadre d'une modification du Code de droit économique. Dans la mesure où ces dispositions ne sont pas modifiées, il est opportun de modifier le moment de l'appréciation.

La charge de la preuve n'est pas modifiée par rapport à la proposition de loi, ce qui n'affecte pas les règles applicables en matière de preuve (notamment l'administration loyale de la preuve) du Livre 8.

Nr. 15 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 2

Het voorgestelde artikel 9.1.48 weglaten.

VERANTWOORDING

De voorgestelde ontwerpbepaling was ingegeven vanuit de oorspronkelijke idee om de regeling van de persoonlijke zekerheden en het lot ervan bij insolventie exhaustief te regelen in het Burgerlijk Wetboek en uit het insolventierecht te schrappen. Aangezien het mandaat van de Commissie niet toelaat aanpassingen te doen aan het insolventierecht, wordt dit artikel geschrapt omwille van de kritische bedenkingen tijdens de hoorzitting, waarbij is gebleken dat de bepaling ofwel overcompleteet was met bepalingen van het Wetboek Economisch Recht en – wat de collectieve schuldenregeling betreft – het Gerechtelijk Wetboek, ofwel juist inconsistent was daarmee, en dus niet wenselijk is.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

N° 15 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 2

Supprimer l'article 9.1.48 proposé.

JUSTIFICATION

La disposition en projet proposée s'inspirait de l'idée originale de régler de manière exhaustive les sûretés personnelles et leur sort en cas d'insolvabilité dans le Code civil et de les expurger du droit de l'insolvabilité. Le mandat de la Commission ne lui permettant pas d'apporter des adaptations au droit de l'insolvabilité, cet article est supprimé en raison des objections critiques soulevées lors de l'audition, qui ont révélé que la disposition faisait double emploi avec des dispositions du Code de droit économique et – en ce qui concerne le règlement collectif de dettes – du Code judiciaire, ou, au contraire, qu'elle était incompatible avec ceux-ci et n'était donc pas souhaitable.

Nr. 16 van de heer **Matheï** en mevrouw **Grillaert**

Art. 18

Dit artikel vervangen als volgt:

“Art. 18. Deze wet is van toepassing op alle persoonlijke zekerheden die zijn gesteld na de inwerkingtreding van deze wet.

Tenzij de partijen anders zijn overeengekomen, is deze wet niet van toepassing en blijven de vorige regels van toepassing op de toekomstige gevolgen van persoonlijke zekerheden die zijn gesteld voor de inwerkingtreding van deze wet.”

VERANTWOORDING

Dit amendement beoogt duidelijk te maken dat de bepalingen van deze wet enkel van toepassing zijn op persoonlijke zekerheden die worden gevestigd na inwerkingtreding van deze wet, ongeacht het tijdstip waarop de door de persoonlijke zekerheid gewaarborgde verbintenissen van de schuldenaar zijn ontstaan.

Steven Matheï (cd&v)
Leentje Grillaert (cd&v)

N° 16 de M. **Matheï** en Mme **Grillaert**

Art. 18

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 18. La présente loi s’applique à toutes les sûretés personnelles constituées après son entrée en vigueur.

Sauf accord contraire des parties, la présente loi ne s’applique pas et les règles antérieures demeurent applicables aux effets futurs des sûretés personnelles constituées avant son entrée en vigueur.”

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à préciser que les dispositions de la présente loi ne s’appliquent qu’aux sûretés personnelles constituées après l’entrée en vigueur de la présente loi, quelle que soit la date à laquelle les obligations du débiteur garanties par la sûreté personnelle sont nées.